

MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT KB
KÖZIGAZGATÁSI ÉS ADMINISZTRATÍV
OSZTÁLYA

SZIGORUAN BIZALMAS!

Bp., 1980. október 8.
KAO/14/15/1980. sz.
Készült: 1+7 példányban

Varga Zoltán

L: P. ... x. 10.

E m l é k e z t e t ő

Dr. Hollebrandt László

a Koordinációs Bizottság 1980. október 6-1 üléséről

Jelen voltak: Korom Mihály, Borbándi János, Rácz Sándor,
Horváth István, Markója Imre, Szíjártó Károly,
Szilberek Jenő és Szabó István elvtársak.

Napirend: Különfélék.

- A bizottság egyetért azzal, hogy 1981. január 1-én várossá nyilvánításra, vagy egyéb területszervezési intézkedésre ne kerüljön sor.
- Az ülnökválasztások lebonyolításáról adott tájékoztatót a bizottság tudomásul veszi.
- A magyarországi "ellenzékiek" lengyel eseményekkel kapcsolatos magatartásáról szóló beszámolót a bizottság tudomásul veszi azzal, hogy Horváth elvtárs a következő ülésen is adjon a kérdéstről tájékoztatást.
- A közületi gépjárművek készpénzfizetés ellenében történő üzemanyagellátásával összefüggő esetleges visszaélésekre a bűnüldöző szervek időben figyeljenek fel.
- A Sós Lajos és társai által elkövetett, valamint egyes felderítetlen bűnügyek nyomozásának tapasztalatait a Belügyminisztérium, a Legfőbb Ügyészség és az OKKRI összegezze. A munkamódszereit és szempontjait Horváth és Szíjártó elvtársak

- egyeztessék, s erről a bizottság következő ülésén adjanak tájékoztatást.
- A Hungária úti OTP rablás ügyében 1980. október végéig folyjon nyílt nyomozás.
 - A bizottság ismételten felhívja a figyelmet, hogy a halálra ítélték kegyelmi kérelmének elutasításáról szóló sajtóközleményben az Elnöki Tanácsra ne történjen hivatkozás. Biztosítani kell, hogy a hivatalos közlemények szövegén a sajtó utóbb - önkényesen - ne változtasson.
 - A bűnüldöző és igazságügyi szervek dolgozóinak nyugati ösztöndíjairól a bizottság a jövőben kapjon előzetes tájékoztatást.
 - A fiatalok elítéltekkel szembeni fegyverhasználat szabályainak esetleges módosítására, valamint a szökések megakadályozása érdekében teendő egyéb intézkedésekre vonatkozó javaslatokat Markója elvtárs - írásban - terjessze a bizottság elé.
 - Egri Tiborné bűnügyét a Legfőbb Ügyészség - Nyíri elvtárs vezetésével - vizsgálja felül, ennek eredményéről Szíjártó elvtárs adjon tájékoztatást.
 - A bűnüldöző és igazságügyi szervek XII. kongresszussal kapcsolatos országos értekezleteinek dokumentumait a budapesti és megyei pártbizottságok kapják meg.
 - A bizottság 1980. novemberi ülésének első napirendjére meg kell hívni Papp Lajos és Varga József elvtársakat.

Dr. Szabó István
/ Dr. Szabó István /

J A V A S L A T

a Politikai Bizottságnak

a kis boltok és vendéglátóhelyek gazdálkodási rend-
jének módosítására

A kis boltok és vendéglátóhelyek fontos szerepet töltenek be a lakosság áruellátásában, az idegenforgalmi igények kielégítésében. A kereskedelem 65 ezer üzletének 3/4 része kis alapterületű, többségükben 1-3 fő dolgozik. A kis üzletek részaránya az áruforgalomban egyharmad, ezen belül a magánkiskereskedelemé 3 %-os.

Az állami és szövetkezeti kisüzletek döntő része un. szabadkasszás - közhasználatu kifejezéssel "gebines" - formában működik. Az eladásokról, pénzbevételekről tételes bizonylat nem készül, az elszámoltatás leltározáskor történik. Az elmúlt időszakban a lakosság megfelelő ellátása mellett, ezen gazdálkodási forma néhány kedvezőtlen jelenségét nem sikerült megszüntetni. Gondot jelent, hogy a szabadkasszás üzletek

- elszámolási módja lehetőséget nyújt szabálytalanságokra, visszaélésekre, az itt dolgozók - szakmánként eltérő mértékben - illegális jövedelemhez juthatnak;
- irányítása nehézkes, esetenként formális és feleslegesen létszámot köt le a vállalati, szövetkezeti központokban;

- gazdálkodása kevésbé racionális, érdekeltségi és elszámoltatási rendszere nem teszi lehetővé a vásárlók igényeihez jobban alkalmazkodó árubeszerzést, nyitvatartást, valamint a takarékos létszám- és költséggazdálkodást.

A tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a gondok az ellenőrzés fokozásával, vagy adminisztratív intézkedésekkel nem oldhatók meg. A negatív jelenségek megszüntetése az elszámolási és érdekeltségi rendszer módosítását igényli.

- 1/ Az állami és szövetkezeti tulajdonú kisüzleteknél az átalánydíjas elszámolás bevezetését javasoljuk. Az átalánydíjas üzletek a szocialista kereskedelem részeként, az üzletvezetők önállóságára és nagyfokú érdekeltségére alapozva működnének.

A kis boltok, vendéglátóhelyek vezetésére - nyilvános pályázat útján - a vállalattal, szövetkezettel kötött szerződés alapján, saját kockázatukra egyének vagy néhány fős kollektívák vállalkozhatnak. Szabályozott módon saját pénzeszközeiket, vagyonukat is felhasználhatják, családtagjaikat bevonhatják a munkába. Az üzlet bevételéből előre meghatározott összegű átalánydíjat kell fizetni az üzlet tulajdonosának, /állami vállalatnak, szövetkezetnek/ fedeznie kell a forgalmazás költségeit. Az átalánydíjat és a költségeket meghaladó bevétel az üzletvezető jövedelme, amely adóköteles.

Az üzlet és a nagyobb értékű berendezések teljes egészében, a készletek jelentős részben állami, illetve szövetkezeti tulajdonban maradnak. Az üzletvezetők az árubeszerzésben, az alkalmazottak megválasztásában önállóak. Az üzlet vezetője /a vállalkozó/ a vállalat dolgozója marad, munkaviszonya nem szűnik meg csak szünetel, kapcsolatát a vállalattal, szövetkezettel szerződés szabályozza. A beosztottak a vállalat, szövetkezetek alkalmazottai.

Az átalánydíjas üzletre érvényesek a kereskedelmi tevékenységre vonatkozó hatósági előírások /pl. a fogyasztói érdekvédelem, árrendelkezések/, amelyeket a vállalat, szövetkezet, illetve más szervek ellenőriznek.

Az új üzemelési rendszer egyértelműbb helyzetet teremt. Az ellátás és az ellenőrzés javításával, valamint az üzletvezető jövedelem-adóztatásával politikai szempontból is kedvezőbb, rendezett viszonyokat hoz létre. Előmozdítja a ráfordítások csökkentését, növeli az állami bevételeket, a tevékenységet a vállalat számára is gazdaságosabbá teszi, egyszerűsíti az irányítást. Szocialista szervezeten belül biztosítja a lakossági pénzmeztakarítások társadalmilag hasznos felhasználását. A kereslethez jobban igazodó árubeszerzésen kívül a vásárlási körülmények /kiszolgálás, nyitvatartási idő/ javítására is ösztönöz.

A bevezetés során számolni lehet a munkahely-változtatásból, továbbá a szoros elszámolású üzletekben elérhetőnél feltehetőleg magasabb jövedelemből adódó esetleges feszültséggel, áruhiány esetén a visszaélések bizonyos fajtáinak fokozódásával.

Az átalánydíjas üzemelési forma bevezetése fokozatosan történne. A rendelkezések egyes szakmákat, áruféleségeket kizárnának az új üzemelési formából. /Például gyógyszerárak, munkahelyi étkeztetés, vagy ezer forintot meghaladó butor, híradástechnikai és háztartási gép./ E formát 5 főnél nem nagyobb boltoknál és 12 főnél nem nagyobb vendéglátóhelyeken alkalmaznák.

Elgondolás szerint 1981. I. félévében a módosított gazdálkodási rendre szélesebb körű áttérés Budapesten és egy megyében, a vendéglátó szakmában történne. A tapasztalatok után kerülne sor újabb területek, szakmák bevonására. 1985-ig mintegy 12 ezer üzlet átalánydíjas üzemelése várható, amely a kiskereskedelmi áruk 8-9 %-át forgalmazná.

- 2/ Az állami és szövetkezeti kisboltok gazdálkodási rendjének módosítása mellett indokolt a magánkereskedelem szélesítése és a bérleti rendszer kiterjesztése azokon a területeken, szakmákban, ahol szűk a kereskedelmi hálózat, s a kereslet megfelelő kielégítése így a legelőnyösebb.

Az állami kiskereskedelmi boltok bérbeadására, a magánkereskedelem kiterjesztésére 1957-től politikai és állami határozatok intézkednek, amelyek ma is időtállóak. Jelenleg mintegy 150 bérlő és 10,6 ezer magánkiskereskedő működik. Tevékenységük a meglévő határozatok alapján a politikai bátorítások, az érdekeltség javításával, egyes adminisztratív korlátozások enyhítésével szélesíthető.

A bérleti rendszer elsősorban a létszámhiány miatt bezárt, vagy gazdaságtalan állami boltoknál szélesedne és kiterjedne a vendéglátásra is. A magánkiskereskedői engedélyek kiadásával elsősorban az idegenforgalmi körzetekben, ellátatlan területeken bővülne a kereskedelem hálózata.

A következő években mintegy 3-3500 bolt és vendéglátóhely /pl. zöldség-gyümölcs, tej-, édesség-, virágboltok, dohányárudák, büfék/ bérbeadásával számolnak. A magánkiskereskedők száma 4-5 ezer fővel növekedne. Ez esetben a kiskereskedelemben az áruk mintegy 6 %-át értékesítenék a bérlők és magánkereskedők.

- 3/ A gazdálkodási rend módosításától hosszabb idő elteltével lehet számottevő eredményt várni. Számolni kell szemléleti problémákkal, a szakigazgatási, vállalati apparátusokban meg nem értéssel, akadályozással. Az átalánydíjas üzletek vezetésére, illetve bérletre leginkább alkalmas személyek az ujhoz kapcsolódó nagyobb kockázat miatt kezdetben tartózkodhatnak. Mindezt el kell háritani a türelmetlenséget, a lejáratást célzó törekvéseket, és idejében intézkedni a bevezetés során fellépő kedvezőtlen jelenségek, elbizonytalanodás visszaszorítására.

A javaslatot a Gazdaságpolitikai Bizottság megtárgyalta és elfogadásra ajánlja.

HATÁROZATI JAVASLAT

A Politikai Bizottság a kisboltok és vendéglátóhelyek gazdálkodási rendjének módosítására vonatkozó javaslatot elfogadja. Egyetért azzal, hogy az állami és szövetkezeti kisüzleteknél az általánydíjas elszámolás kerüljön bevezetésre. Fontos követelménynek tartja, hogy ezáltal javuljon a lakosság áruellátása és a vásárlási körülmény, az üzlet a vállalat, a szövetkezet részére váljék gazdaságossá, ~~(a vállalkozó jövedelme a végzett munkával legyen arányos)~~ *Baranyai*

Gondoskodni kell a megfelelő politikai előkészítésről. Az irányító szervek teremtsék meg az új üzemelési forma hosszabb távu biztonságos működésének feltételeit, idejében intézkedjenek a bevezetés során esetleg fellépő kedvezőtlen jelenségek, elbizonytalanodás elhárítására.

2 | A szövetkezeti kereskedelemben az új üzemelési forma alkalmazásánál a szövetkezeti demokrácia, a szövetkezeti törvény előírásait érvényesíteni kell.

A magánkereskedelem és a bérleti rendszer azokon a területeken és szakmákban terjeszthető ki, ahol ez a legelőnyösebb forma a lakosság ellátása és az idegenforgalmi igények jobb kielégítése szempontjából.

A Politikai Bizottság felkéri a Minisztertanácsot, hogy a szükséges intézkedéseket tegye meg.

Budapest, 1980. szeptember 9.

Baranyai László
/ Baranyai László /

Záradék

a jelentést és a határozatot kapják:

- a Központi Bizottság titkárai
- a Központi Bizottság osztályvezetői
- a megyei /budapesti/ pártbizottságok első titkárai
- Lázár György elvtárs
- Gáspár Sándor elvtárs
- Marjai József elvtárs
- Ségny Vilmos elvtárs
- Szlameniczky István elvtárs
- Vas János elvtárs, a KPVDSZ főtitkára
- Gyürky Rudolf elvtárs, a KISOSZ elnöke